

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 juni 2007

Mål nr

Ö 1604-05

KLAGANDE

MK

MOTPART

Domstolsverket
551 81 Jönköping

SAKEN

Rättshjälp

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts beslut den 24 mars 2005 i mål T 3160-04

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut beviljar Högsta domstolen MK rättshjälp i angelägenhet rörande skadestånd på grund av grovt förtal (Göta hovrätts mål T 3160-04).

Det ankommer på hovrätten att förordna rättshjälpsbiträde åt MK och att bestämma villkoren för rättshjälpen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MK har yrkat att hon skall beviljas rättshjälp.

Domstolsverket har bestritt ändring av hovrättens beslut.

SKÄL

MK dömdes av tingsrätten för grovt förtal till dagsböter och förpliktades att utge, såvitt här är av intresse, sammanlagt 85 000 kr i skadestånd till två målsägande. Hon överklagade tingsrättens dom i både ansvars- och skadeståndsdelen. Hovrätten meddelade inte prövningstillstånd i ansvarsdelen. I skadeståndsdelen krävdes inte prövningstillstånd.

Inför prövningen av skadeståndsfrågan i hovrätten ansökte MK om rättshjälp men hovrätten avslog hennes ansökan.

Enligt 8 § rättshjälpslagen (1996:1619) får rättshjälp beviljas endast om det med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde och omständigheterna i övrigt är rimligt att staten bidrar till kostnaderna.

Frågan om en svarandes rätt till rättshjälp i ett mål om skadestånd på grund av brott prövades i rättsfallet NJA 1999 s. 465. Högsta domstolen uttalade bl.a. följande. Även i de fall då en skadeståndsskyldighet grundar sig på brott får det anses vara ett allmänt intresse att sådana frågor kan handläggas

på ett effektivt och rättssäkert sätt även efter ett avskiljande och att den som talan riktas mot därför också vid behov skall kunna beviljas rättshjälp. Vad nu sagts innebär självfallet inte att 8 § rättshjälpslagen aldrig skulle utgöra hinder mot att bevilja rättshjälp efter det att ett enskilt anspråk avskilts från brottmålet. Förutom i fall då tvisteföremålets värde är ringa kan det exempelvis finnas skäl att avslå ansökan på den grunden att rättshjälpsökandens talan är utsiktslös eller att denne medvetet försvårar handläggningen av målet.

I förarbetena till rättshjälpslagen anfördes beträffande då gällande praxis att en ansökan om rättshjälp ofta avslogs med hänvisning till angelägenhetens art när det var fråga om enskilt åtal eller om skadestånd på grund av förtal m.m. och att möjligheterna till rättshjälp i sådana angelägenheter således var mycket begränsade. Denna praxis skulle enligt departementschefen även fortsättningsvis vara en utgångspunkt vid bedömningen av om rättshjälp borde vägras (prop. 1996/97:9 s. 121).

Situationen i förevarande fall är rättsligt sett jämförbar med den som prövades i NJA 1999 s. 465. Det saknas skäl att bedöma MK ansökan om rättshjälp annorlunda av den anledningen att målet kommit att avskiljas från brottmålet på grund av reglerna om prövningstillstånd i hovrätt. Den restriktivitet som kommit till uttryck i förarbetena när det gäller rättshjälp i mål om förtal är påkallad framför allt beträffande den som vill föra talan om enskilt åtal eller kräva skadestånd i ett sådant mål. Eftersom MK i detta mål är svarande bör hennes möjligheter att få rättshjälp inte vara lika begränsade.

MK får i förevarande fall anses ha behov av juridiskt biträde. Hennes ansökan om rättshjälp bör därför beviljas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander, Severin Blomstrand, Marianne Lundius (referent), Anna Skarhed och Gudmund Toijer
Föredragande revisionssekreterare: Ove Nilsson